

que s'usa com a diminutiu, és molt corrent aplicada a cans grossos» (*Rond. de Men.*, 216). Cf. en castellà, usos com els figurats de *gos* registrats a dalt: argot mexicà *cuzca* «ramera descocada» o «corredora, chismosa» (MLWagner, *ZRPh.* xxxix, 531); i potser va amb això *hacer la cusca* «fastidiar» com li observen a Spitzer (en *RFE* xiv, 246n.). Formes semblants a l'arag. *cucho* (supra) també en català: sento *kúcho!* per fer fugir un gos en el maestr. (Serra d'En Galceran, 1961); id., però com a designació del gos mateix i també dels anyells, a Almassora (fins i tot fixat com a NL, 1961); i a Artà *kúcu* per al 'porc' (*BDLC* xi, 39), on, però, establim contacte amb la família del fr. *cochon* i del castellà (*DCEC* COCHINO).

Gosset 'cadell' (únic de la família usat, com hem vist, a la Vall d'Aran): «pren *gocets* petits e obri-les per la esquena, e així calents sien posats de-sus lo cap e, lo més, dessus la molera; e si no pots aver *gocets* --- pren lo cabrit chic ---» en les Receptes de 1466 del valencià Micer Joan (*BABL* vii, 324).⁸

Gossada. Gossam. Gossana. Gossarro. Gossàs; gossassa. Gossejar. Gosser. era; gosseria. Gossuna. Agos-sat; agossir-se. Regosso?

¹ Més noms de menes de *gossos*, ultra *DAG.* i *AlcM* recullen el *DBal.*; i Amades, *BDC* xix, 150-1 per a diferència entre *gos d'atura* i *gos ramader* que a Cardós diuen *goz de túra* i *goz de ramát*. — ² Gavasa (*BCEC* vi, 195), Sant Esteve de Llitera, Açañui (1955), Alins, Jusseu, Aguilaniu (1965); a la carretera de Roda a Lasquarri hi ha dues cases rònques i properes dites *El coixó* i *El gat*. I en aquest poble diuen també *kóça* per a 'gossa' i *kočét* 'cadell'. — ³ A l'Alt Empordà diuen *guissar* 'lladrar' amb el gos com a subjecte: «aquesta gossa *guissa* a tothom» (PCoromines a Llers, 1898). — ⁴ En un *acuerdo* de 1515 del *Cabildo de Tenerife*, comunica E. Serra Ráfols, apareixen junts *gozque*, per a un de petit, oposat a *perro*, gran i ferotge. — ⁵ I el trobar el derivat *perro agozcado* en Barahona de Soto (c. 1620), pp. 469, 394, ens el mostra pertanyent a la conservadora terminologia de la «monteria» andalusa. — ⁶ Oranski, *Vvedénie v Iransk. Filologiju*, 351; Sainéan, *l. c.*; Hubschmid, *VRom.* xiv, 198-199. — ⁷ La idea és també de femella moguda en JRoig: les monges que tenen amant «bé lo joc juguen / de passa-passa: / de carabaça / ne fan cistella, / del cel paella, / e del hom moça; / o, dien, goça / és, qui-s meneja / com l'hom passeja / si-n sent algú», *Spill*, 5504. — ⁸ Però en un inv. de les Drassanes, de 1489: «--- un caixó ab una sort de launes de cuyraces, dos parells de *gossets* de launa e un collar de launa ---» (en Moliné, ed. del *Consolat*, p. 372) es deu tractar més aviat del nom de peça d'armadura identificat com a gallicisme en *GOSET*, i que no és fàcil que vingui del nom d'animal.

GOSAR, 'atreïr-se', del més antic *osar*, que com el cast. *osar*, fr. *oser*, oc. ant. *ausar*, it. antiq. *osare*, port. *osuar*, ve del ll. vg. *AUSARE*, freqüentatiu de *AUDĒRE* (participi *AUSUS*) id.; la forma més antiga fou

també *osar* en català, però d'una manera semblant a la del llgd. i gascó *gausar*, i lombard *volsà* o *golsà*, es canvià afegint-s'hi una consonant inicial, desenrotllada com a so de pas en el hiatus de la combinació tan freqüent *no gosa, no goses*. □ *1.ª doc.*: *non osava*, 1242; *no gos*, 1259; *no aus*, 1275; *gosar* és ja general en Jaume I, R. Llull etc.

«Trencaren-mi mon alberc e robaren la glésia, trascrenen-ne pa e forment, requerérem-mi ab bastons, ab sogovinas, que jo n'ag a eissir ab lo vestiment vestid, que non *osava* eissir d'altrament», doc. de la Conca de Tremp, a. 1242 (P. Pujol, *Docs. Vg. Urg.*, 8.15). Llavors encara s'usava poc o molt la forma *non*, però en aquesta mena d'usos la forma *no* era molt antiga i ja s'estava generalitzant, i des d'aquell moment quasi només trobem *gosar* (o *gausar*); generalització majorment necessària en català, car altrament s'hauria produït la pronúncia *no usar* (que de fet no deixà d'existir), ço que conduïa a una greu confusió.

²⁰ Tenim ja «no-y pusc ne-y gos fayllir» en un doc. de 1259 (CaCandi, *Misc. Hist. Cat.* ii, 500); i amb el diftong conservat, segons la fonètica del rossellonès antic: «que negú teuler no *gaus* obrar de Martror <'Totssants'> tro a Carnestoltes», ordonament rossellonès de 1284-5 (*RLR* iv, 364). Es troben molts exemples de frases semblants en la vella documentació rossellonesa publicada per Alart, i ja hi predomina la forma amb *g-*: *no gaus prestar* Perpinyà 1279, «no *gaus* Crestiana per serventa tener» un altre del mateix any, i dos d'anàlegs de c. 1283 i 1284, *no gaus* 1292 (*RLR* iv, 359, 360, 361, i molts més a les pp. 511-4), i només s'hi troba ja un *no aus comprar* el 1275, un *no ause fer* el 1284 i un *no aus* el 1292 (pp. 358, 363, 513). Resta, doncs, documentat copiosament el fet de ²⁵ l'ús freqüentíssim de la combinació amb *no*, que va conduir a la generalització de la pròtesi *gosar*. Així també tenim en altres fonts del rossellonès antic: «Sen Gregori li escric, dién: —¿Qui és aquell qui contra los establiments dels avangelis, e contre los establiments dels dretz canònics, *gausa* venir non-degudamens penre, ni dar, a si, nom no-legut?», *Vides de Sants rosselloneses*, fº 73v1.

Sens dubte la variant etimològica *osar* no desaparegué de seguida: encara en veig un cas en el Procés de Camarasa contra Pere de Palau, el 1295, que com a text notarial i processal havia de conservar un llenguatge més arcaic: «Negú hom de la batlia de Camarasa no *bosave* dir al senyor rey, tort ne deseret que presés, tant é gran lo poder d'En P. de Palau en la batlia de Camarasa» (CaCandi, *MiscHiCat.* ii, 185); i algun altre i tot de posterior, que qui sap si no és per atzar que no porta el mot darrere vocal: «null hom --- no sia tan *osat* que meta --- bestiar gros o menut en vinyes, terres sembrades e guaretades, o coltives o rosto <l>ls», Tortosa, a. 1344 (*BABL* xii, 56). Degué haver-hi cap a Tortosa algun focus de resistència contra aquest vulgarisme, però això conduí a una conseqüència més greu, i és que allà, pel mateix fet de fonètica sintàctica, sorgí una pronúncia *usat* (doc. de Tort., de 1341, ib. xi, 410), cosa que introduïa una